

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

(повне найменування закладу вищої освіти)

Географічний факультет

(назва інституту/факультету)

Кафедра фізичної географії, геоморфології та палеогеографії

(назва кафедри)

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

Геоекологічні проблеми природокористування

(вказіть назву навчальної дисципліни (іноземною, якщо дисципліна викладається іноземною мовою))

(вказати: обов'язкова)

Освітньо-професійна програма Географія

(назва програми)

Спеціальність 014 Середня освіта (Географія)

(вказати: код, назва)

Галузь знань 014 Педагогічні науки,

(вказати: шифр, назва)

Рівень вищої освіти другий (магістерський)

(вказати: перший (бакалаврський)/другий (магістерський)/третій (освітньо-науковий))

Географічний факультет

(назва факультету/інституту, на якому здійснюється підготовка фахівців за вказаною освітньо-професійною програмою)

Мова навчання українська

(вказати: на яких мовах читається дисципліна)

**Розробники: Ходан Галина Дмитрівна кандидат географічних наук,
асистент кафедри фізичної географії, геоморфології та палеогеографії**

(вказати авторів (викладач (ів)), їхні посади, наукові ступені, вчені звання)

Профайл викладача

[http://www.physgeo.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/02personnel&data\[1694\]\[caf_pers_id\]=129&commands\[1694\]=item](http://www.physgeo.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/02personnel&data[1694][caf_pers_id]=129&commands[1694]=item)

Контактний тел. 0509129028

E-mail: g.hodan@chnu.edu.ua

Сторінка курсу в Moodle

Консультації Очні консультації: вівторок 14.00 до 15.00.
Онлайн консультації - понеділок 13.30 - 14.30

1. Анотація дисципліни

2. Мета навчальної дисципліни - у результаті вивчення курсу „Геоєкологічні проблеми природокористування” студент повинен освоїти наукові основи раціонального природокористування та суть геоєкологічних проблем, які при цьому виникають, з’ясувати причини виникнення цих проблем та можливі шляхи їх розв’язання. Він повинен отримати чітке уявлення про зв’язок курсу з іншими дисциплінами учбового плану.

Завдання курсу:

- скласти уяву про основні геоєкологічні проблеми природокористування;
- показати роль, місце і значення геоєкології в розрізі географічних наук;
- ознайомити студентів з основною геоєкологічною проблематикою об’єктів природокористування;
- формування вмінь використовувати набуті знання при вирішенні важливих практичних завдань природокористування з точки зору геоєкології.

3. Пререквізити. Ромендовано попереднє проходження курсу «Геоєкологія» та «Основи раціонального природокористування».

4. Результати навчання

Студенти повинні вивчити і знати:

- 1) види природних ресурсів, їх сучасний стан (в Україні зокрема), засоби їх збереження, відтворення й охорони;
- 2) сутність природоохоронних проблем (в т.ч. і в Україні), проблем збереження ландшафтного різноманіття зокрема;
- 3) заповідні території та об’єкти в Україні та світі;
- 4) особливості природних умов і ресурсів своєї місцевості.

Студенти повинні уміти аналізувати зміст географічної (картографічної зокрема) інформації стосовно оцінки природних умов та ресурсів, знати основи теорії ноосферного вчення.

5. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма					Заочна форма						
	усього о	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	ла б	інд	с.р.		л	п	ла б	інд	с.р
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Геохронологія і стратиграфія, методи реконструкцій.												
Тема 1. Вступ Предмет дисципліни „Геоекологічні проблеми природокористування”. Завдання дисципліни „Геоекологічні проблеми природокористування”. Види природних ресурсів. Класифікація природних ресурсів за різними ознаками Будова географічної оболонки та основні джерела енергії оболонки	2	2										
Тема 2. Географічна екологія. Аспекти екології Геоекологія як міждисциплінарна галузь знань - Географічні аспекти екології - Економічні аспекти екології - Соціальні аспекти екології	2					2						
Тема 3. Динаміка приросту населення Зростання використання природних ресурсів Взаємовідносини суспільства і природи	2	2										
Тема 4. - Використання земельних ресурсів Геоекологічні проблеми землекористування Ерозія ґрунтів. Негативні наслідки використання земельних ресурсів	2					2						
Тема 5. Джерела забруднення ґрунтів Види забруднення ґрунтів Деградація ґрунтів Ерозія, засолення і заболочення земельних ресурсів	2	2										
- Тема 6. Ресурси надр Землі Види використання корисних копалин - Геоекологічні проблеми використання корисних копалин - Види та джерела забруднення	4	2				2						
Разом за змістовим модулем 1	14	8				6						

Змістовий модуль 2. Історія розвитку ГО та її компонентів.											
Тема 7. Геоекологічні проблеми при використанні паливно-енергетичних ресурсів Використання твердого палива Використання рідкого палива Використання природного газу	4	2				2					
Тема 8. Використання кліматичних ресурсів - Використання агрокліматичних ресурсів	2					2					
Тема 9. Використання рекреаційних ресурсів Характеристика природних ресурсів, які використовуються з рекреаційною метою Основні регіони зосередження рекреаційних ресурсів	2	2									
Тема 10. Використання водних ресурсів Водогосподарський кадастр Види забруднення водних ресурсів. Джерела забруднення	4	2				2					
Тема 11. Використання біологічних ресурсів Види біологічних ресурсів Геоекологічні проблеми використання біологічних ресурсів Охорона біологічних ресурсів	4	2				2					
Разом за змістовим модулем 2	16	8				8					
Усього годин	30	16				14					

6. Самостійна робота по дисципліні

Назва теми	Години	Література
1. Будова географічної оболонки та основні джерела енергії оболонки.		[5-7,10,13]
2. Прикладна екологія		[1-3,11,15, 21-22]
3. Взаємовідносини суспільства і природи.		[1,6,8,11-17,19]
4. Негативні наслідки використання земельних ресурсів		[4-7,10,11,15,18, 19,21]
5. Ерозія, засолення і заболочення земельних ресурсів		[4-7, 10,11,18-21]
6. Запаси мінеральних ресурсів Землі		[4,6,8,10,11,16,21]
7. Паливно-енергетичні ресурси Землі		[6-10,16,21]
8. Забруднення атмосферного повітря		[4-6,10,15, 21,22]
9. Антропогенне навантаження на рекреаційні ресурси		[5-11,15,19,21]
10. Заходи по запобіганню забруднення водних ресурсів		[5-11,19-22]
11. Охорона біологічних ресурсів		[5-11,19-22]

7. Індивідуальні завдання

1. Шляхи оптимізації використання земельних ресурсів.
2. Проблеми використання ресурсів Світового океану.
3. Геоекологічні проблеми при використанні біологічних ресурсів
4. Геоекологічні проблеми використання мінеральних ресурсів
5. Паливно-енергетичні ресурси Землі
6. Альтернативні джерела енергетичних ресурсів
7. Кліматичні ресурси. Агро-кліматичні ресурси
8. Види та джерела забруднення атмосфери
9. Водні ресурси Землі. Територіальний розподіл водних ресурсів
10. Використання та охорона водних ресурсів
11. Біологічні ресурси Землі, їх використання та охорона
12. Антропогенне навантаження на біосферу
13. Природокористування, його трактування.
14. Земельні ресурси планети.
15. Управління природокористуванням.
16. Типи і види природокористування.
17. Форми використання земель.
18. Деградація ландшафтів при гірничих розробках.
19. Сутність геоекологічних проблем природокористування.
20. Кадастр земельних ресурсів.
21. Виникнення та розвиток еколого-географічної науки.
22. Еколого-географічні передумови сталого розвитку.
23. Демографічна ситуація на Землі, її розвиток та прогноз на майбутнє.
24. Земельні ресурси планети та екологічні проблеми їх використання.
25. Земельні ресурси України та екологічні проблеми їх використання.
26. Мінеральні ресурси Землі та екологічні проблеми їх використання.
27. Ресурси вугілля Землі та екологічні проблеми їх використання.
28. Запаси чорних металів та екологічні проблеми їх використання.
29. Запаси кольорових металів та екологічні проблеми їх використання.
30. Мінеральні ресурси Світового океану та екологічні проблеми їх використання.
31. Ресурси нафти Землі та екологічні проблеми їх використання.
32. Ресурси природного газу Землі та екологічні проблеми їх використання.
33. Альтернативні джерела енергії та екологічні проблеми їх використання
34. Гідроенергетичні ресурси Землі та екологічні проблеми їх використання.
35. ГЕС, ТЕС, ПЕС та інші технічні засоби використання енергії води
36. Рослинні ресурси Землі, екологічні проблеми їх використання.
37. Тваринні ресурси Землі, екологічні проблеми їх використання.
38. Водні ресурси, екологічні проблеми їх використання.
39. Водні ресурси України, екологічні проблеми їх використання.
40. Біологічні ресурси Світового океану та екологічні проблеми їх використання.
41. Кліматичні та рекреаційні ресурси та екологічні проблеми їх використання.
42. Паливно-енергетична проблема Землі та окремих регіонів.

43. Продовольча проблема населення Землі, окремих регіонів та держав.
44. Ресурсна проблема Землі та окремих держав.
45. Джерела та види забруднення водоймищ.
46. Джерела та види забруднення Світового океану.
47. Ріст вартості видобувної сировини з глибиною її видобутку.
48. Різновидність корисних копалин.
49. Проблеми взаємодії суспільства і природи.
50. Природно-антропогенні і умовно-корінні ландшафти.
51. Паливно-енергетичні ресурси.
52. Методика економічної оцінки земельних ресурсів.
53. Агро-кліматичні ресурси.
54. Розподіл світового запасу вугілля на Землі.
55. Розподіл світового запасу нафти на Землі.
56. Термічні ресурси.
57. Розподіл світового запасу природного газу на Землі.
58. Основні напрями раціонального використання корисних копалин та охорони природи.

8. Методи навчання

Словесний, наочний, практичний, пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, проблемний, дослідницький, перевірки знань, умінь і навичок, самоконтролю.

9. Методи контролю

Контроль роботи здійснюється у вигляді контрольних запитань, перевірки рефератів, виконання тестових завдань, письмового опитування.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота											Залік	Сума
Змістовий модуль №1						Змістовий модуль № 2						
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	30	100
5	5	5	5	5	10	10	5	5	5	10		

11 Рекомендована література

Базова

1. Алексеенко А.А., Кейсевич А.Р. Последняя цивилизация.,К.,1997.
2. Васюта О.А., Васюта С.І., Філіпчук Г.Г. Екологія і політика. - Чернівці., Зелена Буковина.- 1998.-Т.1-2.
3. Вернадский В.И. Философские мысли натуралиста.- М.: Наука, 1998.
4. Географические аспекты перехода к устойчивому развитию стран ., Киев – Москва, 1999.
5. Кирилук М.І. Еколого-географічні основи сталого розвитку. Науковий вісник Чернівецького ун-ту. Випуск 80. Географія .- 2000.
6. МилановаЕ.В., Рябчиков А.М. Использование природных ресурсов и охрана природы. Учебник.,М.: ВШ, 1986.
7. Медина В.С. Охрана природы., Київ.: Вища школа, 1970.
8. Небел Б. Наука об окружающей среде.- М.: Изд.-во Мир.- Т.1,2, 1993.
9. Основы геоэкологии.//Под ред. В.Г. Морачевского .- СПб, 1994.
10. Петров К.М. Геоэкология. Основы природоиспользования.- СПб, 1994.
11. Подобедов Н.С. Природные ресурсы Земли и охрана окружающей среды.-М., 1985.
12. Проблеми сталого розвитку України.- Київ, 1998.
13. Сытник К.М. и др.. Словарь - справочник по экологии.- К.:Наукова думка, 1994.
14. Сталый розвиток суспільства. Тлумачний посібник.- Київ, 2001.
15. Топчиев А.Г. Геоэкология. – Одесса “Астропринт”, 1996.
16. Веснин В.В. Популярная экономика природопользования М.Наука 1991
17. Голуб А.А., Струкова Е.Б. Экономика природопользования М.: Ассистент Пресс 1995
18. Запольський А.К., Салюк А.І. Основи екології К.:”Вища школа” 2001
19. Миланова Е.В., Рябчиков А.М. Использование природных ресурсов и охрана природы. М.1986
20. Небел Б. Наука об окружающей среде М.: Мир Т.1.2. 1995
21. Топчиев А.Г. Геоэкология. - Одесса. 1996
22. Швиденко А.Й. та інші Екологічні основи природокористування. - Чернівці 1999.